

Reden Københavns input til Socialudvalgets temadrøftelse om prostitution, oktober 2019

I Reden København møder vi socialt udsatte kvinder med komplekse problemer som misbrug, hjemløshed og psykiske lidelser, som sælger sex for at finansiere stofbrug. De sælger sex fra gaden og escort-lignende former. Vores input tager udgangspunkt i erfaringen med disse kvinder.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på den store diversitet, der er i gruppen af mennesker i prostitution i Danmark: Både unge og voksne mennesker oplever problemer med prostitution, men deres vilkår er meget forskellige – en ung, der sugardater for at finansiere et forbrug har andre udfordringer end en hjemløs som har brug for penge til dagen og vejen, ligesom en kaotisk kvinde, der skal tjene penge til stoffer adskiller sig fra en kvinde der arbejder fast på sexklinik. Fælles for dem er dog, at de har svært ved at få hjælp og støtte, fordi der mangler målrettede tilbud. De er ofte bange for stigmatisering, økonomiske sanktioner og konsekvenser for deres fremtidsmuligheder.

Mere individualiseret prostitution

Der er i de seneste år blevet stadig færre danske kvinder, som sælger sex fra gaden i København.¹ Denne udvikling skyldes i høj grad digitalisering og øget brug af mobiltelefoner. Hvor de danske kvinder, der tidligere gik på gaden, indgår de i stedet i mere escortlignende forhold og sælger sex via annoncer på nettet eller direkte udveksling af telefonnumre.

Det er Redens vurdering, at selv om udviklingen betyder, at prostitutionen er mindre synlig i gadebilledet, så er omfanget stort set uændret. Besøgstallet i Reden København har været nogenlunde konstant i de sidste år (i 2018 havde vi besøg af 312 unikke kvinder²) og det samme andelen af kvinder i prostitution (minimum 50 %). Til gengæld betyder det, at kvinderne ikke længere kan holde øje med hinanden på gaden; prostitutionen er blevet mindre synlig og mere individualiseret, og kvinderne må oftere klare sig alene med kunder og bagmænd, hvilket gør dem mere udsatte.

En særlig problemstilling

I Reden kommer kvinder med komplekse sociale og sundhedsmæssige problemstillinger – bl.a. misbrug, hjemløshed, psykisk sygdom – som naturligvis skal håndteres via relevante indsatser. Det er dog også vigtigt at være opmærksom på, at prostitution udgør en særlig problemstilling, som kræver en tilgængelig, målrettet og specialiseret indsats, som både kan håndtere de særlige forhold og følelser, som berører mennesker i prostitution, og samtidig bevare et helhedsorienteret perspektiv på at afhjælpe kvindernes komplekse udfordringer.

Velfungerende indsats stoppet

København har tidligere været med til at afprøve en indsats til mennesker i prostitution, som har vist sig at give gode resultater.

¹ Nærværende input omhandler alene danske (inkl. grønlandske og nordiske) kvinder i prostitution. Via Reden International arbejder vi imidlertid også med udenlandske kvinder uden lovligt ophold, som er i prostitution i Københavnsområdet. I 2018 registrerede vi 326 (minimumstal) unikke kvinder i den målgruppe. For disse kvinder, der næste alle er ofre for menneskehandel eller grov udnyttelse af bagmænd, gælder nogle andre vilkår, og behovet for indsatser er derfor anderledes. Hvis udvalget ønsker mere information om de udenlandske kvinder, vil vi meget gerne levere det også.

² Samlet årsstatistik for Reden København vedlagt som bilag.

Fra 2012 til 2016 var København med i det satspuljefinansierede program EXIT Prostitution i samarbejde med forskellige organisationer, herunder Reden. Målet var at forbedre livssituationen for mennesker i prostitution og hjælpe dem ud af prostitution, hvis de ønskede det.

VIVE's evaluering af programmet viser overordnet, at erfaringerne fra projektet er positive: Færre er i risiko for at udvikle stress og depression, deltagerne beretter om forbedret selvværd, de oplever at få bedre relationer til venner og familie, bedre styr på økonomien og færre sælger sex. Undersøgelsen viser også, at det er vigtigt, at støttepersonen ved noget om salg af sex og kan manøvrere i det sociale system. Evaluering af projektet findes her:

<https://www.vive.dk/media/pure/6561/780139>. VIVE har på baggrund af projektet udviklet en implementeringsguide til at "Social indsats til borgere med erfaring fra at sælge sex":
<https://www.vive.dk/media/pure/6755/809776>

Programmet er dog *ikke* videreført eller forankret i København efter satspuljefinansieringens udløb. Så trods de gode erfaringer, har København i dag ingen indsats til denne målgruppe.

Reden anbefaler

Der er åbenlyst behov for en kommunal indsats, der kan hjælpe flere mennesker i prostitution til sociale og sundhedsmæssige ydelser, som kan forbedre deres livskvalitet, sikkerhed og sundhed.

Derfor anbefaler vi, at der igangsættes en indsats, der bygger videre på de gode erfaringer fra Exit Prostitution-projektet. Indsatsen skal både målrettes de mest udsatte mennesker med komplekse problemer og andre mennesker i prostitution, som ikke har fx misbrug og psykiske lidelser, men som har behov for rådgivning og støtte til andre problemstillinger. Der er altså behov for videreudvikling, men de positive resultater og det velfungerende samarbejde mellem kommunen og organisationer på området viser, at målrettede indsatser gør en forskel for nogle af de mest udsatte borgere i byen.

Samtidig anbefaler vi, at der tages initiativer til at begrænse de forskellige barrierer, der er for at forlade prostitution. Ofte er risikoen for økonomiske sanktioner pga. offentlig gæld og socialt bedrageri en væsentlig barriere for at mennesker i prostitution opsøger hjælp til at forbedre deres livssituation og evt. forlade prostitution. De fleste mennesker i prostitution er ikke registrerede som selvstændigt erhvervsdrivende og har derfor kun i begrænset omfang eller slet ikke betalt skat. Samtidig modtager de ofte overførselsindkomster som kontanthjælp eller førtidspension samtidig med at de har indtjening via prostitution. De er trods kontakt med det sociale system og sundhedsvæsenet (herunder egen læge) tilbageholdende med at fortælle om deres prostitution, bl.a. af frygt for sanktioner. Kommunen bør undersøge mulighederne for at etablere en form for "frit lejde" for mennesker i prostitution, således at de ikke risikerer gæld eller sanktioner, hvis de opsøger sociale og sundhedsmæssige ydelser samt hjælp til at forlade prostitution.

Endelig anbefaler vi, at der indsamles mere viden på området. Som nævnt er der stor forskel på mennesker i prostitution, men der mangler viden om de forskellige grupper og deres behov. En større kortlægning bør foretages fra nationalt hold (området er ikke beskrevet siden Socialstyrelsen udgav *Prostitutionens omfang og former 2013-2014* og eneste større kortlægning er lavet af SFI i 2011), hvilket vi også fremhæver i vores dialog med Socialministeriet. Hvis man fra kommunalt hold ønsker at gøre en bredere indsats for mennesker i prostitution, bør man dog også bestræbe sig på at indsamle viden for at sikre, at indsatsen når ud til de mennesker, der har behov for den.